

Patentu valde

RŪPNIECISKĀ ĪPAŠUMA APELĀCIJAS PADOME

Juridiskā adrese: Cīroles iela 7/70, Rīga, LV-1010, faktiskā adrese: K.Valdemāra iela 33, Rīga, LV-1010,
tāl. 67099600, 67099637, fakss 67099650, e-pasts valde@lrpv.gov.lv, www.lrpv.gov.lv

Apelācijas lietas šifrs:

RIAP/2019/maksas par patentu uzturēšanu spēkā samaksas termiņš - maksājums Nr. 3641 (01.07.2019)
(IAP-2019-3)

LĒMUMS

Rīgā

2020. gada 13. janvārī

Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padome (turpmāk - Apelācijas padome) šādā lietas izskatīšanas sastāvā:

priekšsēdētāja – D. Liberte,
locekļi – J. Bērzs un I. Plūme-Popova,
sekretāres pienākumus pilda – I. Bukina,

2019. gada 13. decembrī Apelācijas padomes sēdē izskatīja apelāciju, kuru, vadoties no Patentu likuma (turpmāk arī – PL) 39. panta noteikumiem un Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma (turpmāk – RIIPL) 58. panta noteikumiem, 2019. gada 13. augustā Latvijas uzņēmēj sabiedrības PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA (turpmāk arī – apelācijas iesniedzējs) vārdā iesnieguši patentpilnvarnieki ar specializāciju patentu jomā A. Kromanis un A. Lāce (iepriekš – Auziņa) un uzņēmēj sabiedrības PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA valdes loceklis G. Meržvinskis par Patentu valdes 2019. gada 26. jūlijā pieņemto lēmumu, ar kuru noraidīta šīs uzņēmēj sabiedrības 01.07.2019 samaksātās **maksas par 61 Eiropas patenta uzturēšanu spēkā Latvijā (maksājums Nr. 3641)** samaksāšana Patentu likuma 43. panta pirmās daļas noteiktajā termiņā.

Apelācijas iesniedzējs nepiekrīt Patentu valdes 2019. gada 26. jūlija lēmuma pamatojumam, lūdz atcelt šo lēmumu un uzlikt par pienākumu Patentu valdei atmaksāt PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA 3967,50 EUR, kas piesardzības nolūkos kā PL 43. panta pirmās daļas pēdējā teikumā noteiktā papildmaksa tika samaksāti Patentu valdei ar apelācijas iesniedzēja 26.07.2019 maksājumu Nr. 3741. Papildus apelācijas iesniedzējs lūdz Apelācijas padomi izteikt viedokli par maksāšanas kārtību Patentu valdē, jo īpaši par to, kura tiek uzskatīta par dienu, kad maksājums veikts – vai tā ir diena, kad maksājums iesniegts bankā, vai diena, kad maksājamā summa tikusi ieskaitīta Patentu valdes kontā.

Saskaņā ar RIIPL 66. panta pirmās daļas noteikumiem 2019. gada 14. augustā apelācijas iesniegums nodots Patentu valdes Izgudrojumu ekspertīzes departamentam, kas pieņēmis lēmumu, par kuru iesniegts apelācijas iesniegums. 2019. gada 6. septembrī Izgudrojumu ekspertīzes departamenta direktors G. Ramāns informējis Apelācijas padomi, ka 2019. gada 26. jūlijā pieņemtais lēmums, ar kuru noraidīta **maksas par Eiropas patenta uzturēšanu spēkā Latvijā** (01.07.2019 maksājums Nr. 3641) saņemšana termiņā, netiek grozīts.

2019. gada 24. septembrī Apelācijas padomē saņemts apelācijas iesniedzēja puses lūgums šo lietu izskatīt mutvārdu procesā Apelācijas padomes sēdē.

Apelācijas padomes sēdē piedalījās:

- apelācijas iesniedzēja pārstāvji A. Kromanis, A. Lāce un G. Meržvinskis;
- Patentu valdes pārstāvis G. Ramāns.

Aprakstošā daļa

1. Apelācijas iesniedzējs PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA 2019. gada 1. jūlijā (pirmdienā) veica samaksu par 61 Eiropas patenta uzturēšanu spēkā Latvijā (Patentu valdes 25.06.2019 rēķins Nr. 2019-004651, PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA 01.07.2019 maksājums Nr. 3641). Saskaņā ar Patentu likuma 43. panta pirmo daļu termiņš šīs maksas veikšanai minētajam 61 patentam bija 2019. gada jūnija mēneša beigas.

2. Patentu valde 2019. gada 4. jūlijā paziņojusi apelācijas iesniedzējam, ka saskaņā ar Patentu likuma 43. panta otro daļu par Eiropas patentu, kuri ietverti 01.07.2019 maksājumā Nr. 3641, uzturēšanu spēkā ir jāveic papildmaksas 25% apmērā no katra patenta attiecīgā uzturēšanas gada maksājuma. Patentu valde norādījusi, ka par šo patentu uzturēšanu spēkā bez papildmaksas varēja samaksāt līdz 30.06.2019.

3. PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA 2019. gada 15. jūlija vēstulē Patentu valdei norādījis, ka nepiekrīt tās 04.07.2019 paziņojumā paustajam, lūdzis Patentu valdi pārskatīt tās viedokli un atļaut uzturēt spēkā ar 01.07.2019 maksājumu Nr. 3641 apmaksātos patentus bez papildmaksas. PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA atsaucies uz RI IPL 11. pantu, Administratīvā procesa likuma 43. panta otro daļu, Civilprocesa likuma 48. panta otro daļu un Administratīvā procesa likuma 15. pantu, kā arī Eiropas Patentu iestādes Apelācijas padomes 1982. gada lēmumu Nr. J 1/81.

4. Patentu valde 2019. gada 26. jūlijā pieņēmusi lēmumu, ar kuru noraidīta apelācijas iesniedzēja ar 01.07.2019 maksājumu Nr. 3641 veiktās **maksas par Eiropas patenta uzturēšanu spēkā Latvijā** saņemšana termiņā, proti, noraidīts PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA lūgums uzturēt spēkā minētos 01.07.2019 apmaksātos Eiropas patentus bez Patentu likuma 43. panta otrajā daļā noteiktās papildmaksas.

4.1. Patentu valdes lēmums motivēts šādi:

4.1.1. tā kā Patentu likuma 43. panta pirmā daļa ietver nosacījumu, ka “maksu par patenta uzturēšanu spēkā uzskata par samaksātu, ja tā samaksāta līdz kārtējā maksājuma gada tā mēneša beigām, kurā iekrīt pieteikuma datums”, kas precīzi nosaka samaksas datumu, tad apelācijas iesniedzēja atsauce uz RI IPL 11. pantu nav pamata. Šajā gadījumā rūpnieciskā īpašuma normatīvajā aktā termiņš ir noteikts precīzi;

4.1.2. RI IPL, Administratīvā procesa likums un Civilprocesa likums ir vispārīgi likumi, bet Latvijas Republikas Patentu likums ir speciālais likums, tāpēc tā tiesību normām ir augstāks spēks. Tāpēc, ievērojot Administratīvā procesa likuma 15. panta sestajā daļā noteikto, proti, ”ja konstatē pretrunu starp dažāda juridiskā spēka tiesību normām, piemēro to tiesību normu, kurai ir augstāks juridiskais spēks”, priekšroka dodama Patentu likuma normai;

4.1.3. ievērojot to, ka Patentu valde atļauj veikt maksājumus par vairākiem patentiem ar vienu maksājumu, tā ir ņēmusi vērā arī sabiedrības intereses.

Atsauce uz atšķirīgo darba laiku citās teritorijās nav pamatota, jo visi maksājumi, visticamāk, netiek veikti vienlaicīgi. Ja kāds no klientiem nebija pārskaitījis kārtējo gada uzturēšanas maksu, tad bija iespējams samaksāt mazāku summu – tikai par tiem patentiem, par kuriem maksa tika saņemta;

4.1.4. apelācijas iesniedzēja atsauce uz Eiropas Patentu iestādes Apelācijas padomes 1982. gada lēmumu nav pamatota, jo 2007. un 2018. gadā grozītie Eiropas Patentu iestādes Noteikumi par maksām 7. punkta 1. apakšpunktā nosaka, ka datums, kad jebkurš maksājums uzskatāms par veiktu iestādei, ir datums, kurā maksājuma vai pārskaitījuma summa faktiski ir ienākusi iestādes bankas kontā”;

4.1.5. vēl jāatzīmē, ka PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA veica citu līdzīgu maksājumu (Nr. 4032) 30. jūnijā, kad Patentu valde bija slēgta, un to Patentu valde pieņēma. Tātad varēja samaksāt brīvdienā;

4.2. Patentu valdes 2019. gada 26. jūlija lēmumā norādīts, ka, ja apelācijas iesniedzējs vēlas uzturēt spēkā Patentu valdes 25.06.2019 rēķina Nr. 2019-004651 sarakstā minētos patentus, jāievēro Patentu likuma 43. panta pirmajā daļā teiktais, proti, “ja maksa noteiktajā termiņā nav samaksāta, bet maksu kopā ar papildmaksu samaksā turpmāko sešu mēnešu laikā, patentu uzskata par uzturētu spēkā”, un jāsamaksā papildmaksa.

5. Apelācijas iesniedzējs lūdz atcelt Patentu valdes 2019. gada 26. jūlija lēmumu, norādot, ka nepiekrīt šajā lēmumā izklāstītajai analīzei par to, kāpēc maksājums par Eiropas patentu uzturēšanu spēkā Latvijā nav veikts termiņā. PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA uzskata, ka 2019. gada 1. jūlijā (pirmdienā) veiktais maksājums ir veikts termiņā, kas ir 2019. gada 30. jūnijs (svētdiena).

Apelācija motivēta šādi:

5.1. 2019. gada jūnijā PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA no organizācijas, kas administrē patentu spēkā uzturēšanas maksājumus, saņēma sarakstu ar instrukcijām maksāt gada maksas par 61 patenta uzturēšanu spēkā Latvijā. Termiņš maksas veikšanai šiem patentiem saskaņā ar Patentu likuma 43. panta pirmo daļu bija 2019. gada jūnija mēneša beigas, proti, 2019. gada 30. jūnijs (svētdiena).

Ņemot vērā Latvijas Republikas Administratīvā procesa likuma un Eiropas patentu konvencijas normas un principus, kas nosaka, ka, ja termiņa pēdējā diena (2019. gada 30. jūnijs) ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, termiņa pēdējā diena (svētdiena, 2019. gada 30. jūnijs) ir nākamā darba diena (pirmdiena, 2019. gada 1. jūlijs), PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA samaksu Patentu valdei par šo Eiropas patentu uzturēšanu spēkā Latvijā veica 2019. gada 1. jūlijā (pirmdienā) (*lietai pievienots attiecīgo Eiropas patentu saraksts un SEB bankas 01.07.2019 paziņojums par PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA maksājuma uzdevuma Nr. 3641 debetēšanu*);

5.2. Patentu valde pēc maksājuma saņemšanas norādīja, ka par šo patentu uzturēšanu spēkā bez papildmaksas varēja samaksāt līdz 2019. gada 30. jūnijam, līdz ar to par patentu uzturēšanu spēkā ir jāveic papildmaksa 25% apmērā no katra patenta attiecīgā uzturēšanas gada maksājuma.

Attiecīgi, ņemot vērā ilgstošo lietu izskatīšanu Patentu valdē (likums atļauj sniegt atbildi 1 mēneša laikā) un Apelācijas padomē, kas ir nesamērīgi ilgs laiks un kas var radīt 61 patentīpašniekam nopietnas sekas (kaitējumu), un esot neziņā, vai tiesības uz patentiem paliks spēkā Latvijā vai ne, piesardzības nolūkos 2019. gada 26. jūlijā PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA veica papildmaksu maksājumu (*lietai pievienots attiecīgo Eiropas patentu saraksts un SEB bankas 26.07.2019 paziņojums par PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA maksājuma uzdevuma Nr. 3741 debetēšanu*). Tomēr šāda papildu maksas piemērošana un pieprasīšana no Patentu valdes puses, ņemot vērā lietas apstākļus, nav uzskatāma par pamatotu;

5.3. Patentu valde uzskata, ka PL 43. panta pirmā daļa ietver nosacījumu, kas definē termiņu jeb precīzi nosaka samaksas datumu.

Apelācijas iesniedzējs piekrīt, ka šīs lietas ietvaros saskaņā ar PL 43. panta pirmo daļu termiņš ir 2019. gada 30. jūnijs. Taču 2019. gada 30. jūnijs bija svētdiena, kad Patentu valde ir slēgta, un tā nav darba diena, kad uzņēmumi var veikt maksājumus, izmantojot banku pakalpojumus. Turklāt arī bankas pārskaitījumus uz saņēmēju kontiem neveic brīvdienās un svētku dienās.

Patentu likums nenosaka, kā rīkoties gadījumos, kad termiņš iekrīt sestdienā, svētdienā vai likumā noteiktā svētku dienā. Taču Administratīvā procesa likuma 43. panta otrā daļa nosaka, ka, ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, termiņa pēdējā diena ir nākamā darba diena. Identiska norma ir iestrādāta arī Civilprocesa likuma 48. panta otrajā daļā. Šajā gadījumā 2019. gada jūnija mēneša pēdējā diena (30. jūnijs) bija svētdiena, tādēļ maksājuma veikšanas pēdējā diena ir nākamā darba diena – pirmdiena jeb 2019. gada 1. jūlijs;

5.4. Eiropas patenti ir daļa no Eiropas patentu konvencijas, tāpēc šīs lietas ietvaros būtu jāseko Eiropas Patentu iestādes Apelācijas padomju praksei, jo uz to pašlaik attiecīgo patentu īpašnieki.

Patentu valde uzskata, ka 2007. un 2018. gadā grozītie Eiropas Patentu iestādes Noteikumi par maksām 7. punkta 1. apakšpunktā maina Eiropas Patentu iestādes Apelācijas padomes 1982. gada lēmumu Nr. J 1/81.

Eiropas Patentu iestādes Noteikumu par maksām 7. punkta 1. apakšpunkts nosaka, ka datums, kad jebkurš maksājums uzskatāms par veiktu iestādei, ir datums, kurā maksājuma vai pārskaitījuma summa faktiski ir ienākusi iestādes bankas kontā. Taču apelācijas iesniedzējs vēlas norādīt, ka šajā normā ir runa

par maksājuma summas ienākšanu iestādes bankas kontā, nevis par maksājuma pieļaušanu termiņā, ja termiņš iekrīt sestdienā, svētdienā vai likumā noteiktā svētku dienā. Šajā lietā strīds nav par to, vai maksājums iestādes kontā ienāca 2019. gada 30. jūnijā vai 1. jūlijā, bet par veicamo darbību, proti, maksājuma veikšanu termiņā, ja šis termiņš iekrīt sestdienā, svētdienā vai likumā noteiktā svētku dienā. Turklāt minētais Eiropas Patentu iestādes Apelācijas padomes lēmums Nr. J 1/81 joprojām ir pieejams Eiropas Patentu iestādes Interneta vietnē pie Apelācijas padomju aktuālajiem lēmumiem (*lietai pievienota izdrukā ar informāciju par attiecīgo lēmumu no vietnes https://www.epo.org/law-practice/legal-texts/html/caselaw/2016/e/clr_iii_d_1_3_1.htm*).

Eiropas Patentu iestādes Apelācijas padome lēmumā Nr. J 1/81 (Eiropas judikatūras identifikators ECLI:EP:BA:1982:J000181.19821124) norādīja, ka arī maksājuma termiņš pārceļas uz nākamo dienu, ja kaut viens no Eiropas Patentu iestādes birojiem attiecīgajā dienā ir slēgts, bet pārējie ir atvērti (lieta Nr. J 1/81 izskatītajā gadījumā slēgts bija Minhēnes birojs). To pašu apstiprina arī Eiropas Patentu iestādes Apelācijas padome lēmums Nr. J 30/89.

Šīs apelācijas lietas gadījumā Patentu valde, kas ir maksājuma saņēmējs, bija slēgta, un attiecīgais maksājuma termiņš ir pārceļams uz nākamo dienu;

5.5. Patentu valde arī atzīmē, ka apelācijas iesniedzējs veica citu līdzīgu maksājumu (Nr. 4032) 2019. gada 30. jūnijā, kad Patentu valde bija slēgta, tādējādi secinot, ka maksājuma veikšana brīvdienā bija iespējama.

PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA neuzskata, ka cita maksājuma veikšana 30. jūnijā (brīvdienā) ir pamats citu ar doto lietu nesaistītu maksājumu, kas veikti nākamajā dienā pēc brīvdienas, atteikšanai. Bez tam apelācijas iesniedzējs pieņem, ka Patentu valde brīvdienās veiktos maksājumus apstrādā nākamajā darba dienā, kad saskaņā ar darbinieku darba līgumu strādā Patentu valdes grāmatvedība. Turklāt tā sabiedrības daļa, kas Patentu valdes maksājuma apmaksu vēlētos veikt, norēķinoties ar karti Patentu valdē, automātiski tiktu pakļauta riskam veikt maksājumu noteiktā termiņā – maksājuma termiņš ir brīvdiena, šo maksājumu pieteicējs grib maksāt šajā termiņā, bet Patentu valde ir slēgta. Attiecīgi tiktu nokavēts termiņš no maksātāja neatkarīgu apstākļu dēļ.

6. Apelācijas iesniedzēja pārstāvji papildus norāda, ka šīs lietas ietvaros aplūkojamais maksājuma termiņš, jo īpaši – maksāšanas kārtības jautājums –, ir būtisks ne vien minētā 61 patenta īpašniekiem un profesionālo patentpilnvarnieku birojiem, kas maksā patentu spēkā uzturēšanas gada maksas, katru mēnesi saņemot maksājuma uzdevumus (garus sarakstus) vienlaicīgi par vairākiem desmitiem patentu. Tas ir būtisks arī tādēļ, lai juridiski korekti izsvērtu PL noteikto maksājumu maksāšanas kārtību, Patentu valdei veidojot patentu datubāzi kontekstā ar banku maksājumu pārbaudi un ieskaitīšanu kontā no bankas puses.

Ņemot vērā, ka Patentu valde 2019. gada 11. aprīlī tikšanās laikā ar patentpilnvarniekiem, prezentējot jaunās patentu datubāzes ieviešanas gaitu, norādīja arī uz turpmāku jaunu maksāšanas kārtību, proti, maksājumu uzskata par veiktu tajā dienā, kad maksājamā summa ienāk Patentu valdes kontā, PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA lūdz Apelācijas padomei dot skaidrojumu, viedokli par šādas maksāšanas kārtības pamatotību. PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA šādā maksāšanas kārtībā saskata pārmērīgu slogu intelektuālā īpašuma objektu īpašniekiem, jo vairums maksājumu tiek veikti ar banku starpniecību un maksātājs nevar kontrolēt maksājamās summas transakcijas ātrumu no sava konta uz Patentu valdes kontu (dažreiz tam vajadzīgas divas vai trīs dienas). Attiecīgi var rasties situācija, ka patentpilnvarnieks vai intelektuālā īpašuma objekta īpašnieks sniedz instrukcijas savai bankai veikt maksājumu termiņā, taču bankas transakcijas rezultātā maksājamā summa ienāk Patentu valdes bankas kontā pēc termiņa. Eiropas Patentu iestāde un Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs, lai novērstu šo nenoteiktību, ir ieviesuši depozītu sistēmu, t.i., patentpilnvarnieki vai intelektuālā īpašuma objektu īpašnieki var atvērt savus kontus šajās iestādēs. Tādējādi tiek novērsta nenoteiktība starp bankas transakcijas ātrumu un iestāžu noteikto maksāšanas kārtību. Ja Patentu valde līdz ar jaunās patentu datubāzes sistēmu neievieš līdzīgu depozītu sistēmu un pieņems augstākminēto maksāšanas kārtību, tad tas tikai palielinās administratīvo slogu patentpilnvarniekiem un intelektuālā īpašuma objektu īpašniekiem. Nevar arī izslēgt, ka šāda sistēma apgrūtinās un papildus noslogos gan Patentu valdes darbu, attiecīgajām personām sniedzot skaidrojumus par veiktajiem maksājumiem vai biežāk lūdzot izskatīt tiesību atjaunošanas pieprasījumus, gan arī Rūpnieciskā īpašuma apelācijas padomi, izskatot apelācijas iesniegumus par jautājumiem, kas skar maksāšanas termiņus. Termiņam likumā ir jābūt noteiktam, ņemot vērā procesuālās darbības raksturu, tam jābūt saprātīgam, t.i., tādām, kura laikā var reāli izpildīt attiecīgo procesuālo darbību, ņemot vērā trešo personu (bankas, Valsts kases) darbības raksturu un īpatnības.

7. Patentu valdes pārstāvis Apelācijas padomes sēdē papildus norādīja:

- Patentu likuma 43. panta noteikumi atšķiras no visiem citiem likumā noteiktajiem maksāšanas termiņiem ar to, ka tur speciāli ir norādītas mēneša beigas, nevis pieteikuma datuma gadadiena. Tas ir izņēmums. Turklāt tas vēl nav galīgais termiņš, jo vēl tiek doti seši mēneši, kuros var samaksāt, piemaksājot papildmaksu. Šajās divās Patentu likuma normās ietvertie atvieglojumi aizstāj Administratīvā procesa likumā noteikto, līdz ar to Administratīvā procesa likums šajā gadījumā nav jāpiemēro. Patentu spēkā esamībai ir svarīga katra diena (it īpaši farmācijas jomā, no kuras ir apmēram 80% Eiropas patentu), un papildus dotie seši mēneši ir pietiekami ilgs laiks un pietiekams atvieglojums,
 - uz šo lietu nevar attiecināt Eiropas Patentu iestādes Apelācijas padomju praksi, jo pēc validēšanas Latvijā Eiropas patentu uzskata par nacionālo patentu, līdz ar to uz to attiecas Patentu likuma normas,
 - nekad agrāk problēmas ar maksāšanu līdz mēneša beigām, ja tā ir sestdiena, svētdiena vai svētku diena, nav bijušas. Šis ir pirmais gadījums, kad tas tiek apspriests.

8. Apelācijas iesniedzēja pārstāvji Apelācijas padomes sēdē papildus norādīja:

- lai veiktu maksājumu Patentu valdei, nepieciešams tās izrakstīts rēķins, taču svētdienā to no Patentu valdes saņemt nav iespējams,
 - PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA grāmatvede maksājumu var veikt pēc tam, kad to ir apstiprinājusi uzņēmēj sabiedrības valde. Kas attiecas uz apelācijas iesniedzēja veikto līdzīgo maksājumu 2019. gada 30. jūnijā (svētdienā), kad Patentu valde bija slēgta, tad šo maksājumu PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA valde jau bija apstiprinājusi, tādēļ uzņēmēj sabiedrības grāmatvede svētdienā varēja to izpildīt. Turpretī par Patentu valdes 25.06.2019 izrakstītā rēķina Nr. 2019-004651 apmaksu PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA valdes lēmuma vēl nebija, līdz ar to grāmatvede 2019. gada 30. jūnijā (svētdienā) to izpildīt nevarēja,
 - aģentūra PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW ir pārstāvji, kas darbojas tikai pēc klientu lūguma. Taču klienti lēmumus pieņem pēdējā brīdī, un instrukcijas veikt maksājumus bieži vien tiek saņemtas piektdienas vakarā, turklāt ar ASV vēl ir arī laika nobīde,
 - tehniski Patentu valde maksājumus svētdienā var saņemt, taču likumiski nevar, jo tā ir slēgta, un uz to arī klienti paļaujas,
 - jā, var patentu uzturēt spēkā, sešu mēnešu laikā samaksājot pamatmaksu un vēl arī papildmaksu, taču tas ir papildu finansiāls slogs, un šajā gadījumā apelācijas iesniedzējs papildmaksu samaksāja no saviem līdzekļiem.

9. Runājot par Patentu valdes topošajā patentu datubāzē iestrādāto maksāšanas kārtību, Patentu valdes pārstāvis norādīja, ka Ministru kabineta 2010. gada 12. oktobra noteikumi Nr. 972 “Noteikumi par kārtību, kā veicami maksājumi valsts budžetā un tie atzīstami par saņemtiem, un prasībām tiešsaistes maksājumu pakalpojumu izmantošanai norēķinos ar valsts budžetu” nosaka, ka maksājums ir atzīstams par saņemtu valsts budžetā, kad nauda ir ienākusi kontā.

Saskaņā ar Patentu līguma noteikumiem par patenta uzturēšanu spēkā var maksāt arī tieši, proti, pats patenta īpašnieks.

Arī Eiropas Patentu iestādes prakse ir tāda, ka naudai līdz attiecīgā termiņa beigām ir jāienāk iestādes kontā. Ja ilgi neienāk, tad pēta, kāpēc.

Motīvu daļa

1. Patentu valdes 2019. gada 26. jūlija lēmums, ar kuru noraidīta uzņēmēj sabiedrības PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA 01.07.2019 samaksātās **maksas par 61 Eiropas patenta uzturēšanu spēkā Latvijā (maksājums Nr. 3641)** samaksāšana Patentu likuma 43. panta pirmās daļas noteiktajā termiņā, ir Patentu valdes lēmums, kas pieņemts attiecīgo Eiropas patentu pēcreģistrācijas procedūrā, proti, tas attiecas uz šo patentu uzturēšanu spēkā. Saskaņā ar RIPL 20. panta pirmās daļas noteikumiem Apelācijas padome citastarp izskata strīdus par Patentu valdes lēmumu, kurš pieņemts reģistrācijas vai pēcreģistrācijas procedūrā un par kuru iesniegts apelācijas iesniegums. Tātad strīds par iepriekšminēto Patentu valdes 2019. gada 26. jūlija lēmumu saskaņā ar RIPL 20. panta pirmās daļas 1. punkta noteikumiem ietilpst Apelācijas padomes kompetencē.

No lietas materiāliem var konstatēt, ka apelācija ir iesniegta saskaņā ar PL un RIPL paredzēto kārtību, tādējādi nav šķēršļu, lai to izskatītu pēc būtības.

2. Patentu valde ir tiesību subjekts, kam ar normatīvo aktu piešķirtas noteiktas valsts varas pilnvaras valsts pārvaldes jomā - tā ir tiešās pārvaldes iestāde ar konkrētu, normatīvajos aktos noteiktu kompetenci rūpnieciskā īpašuma jomā. Patentu valdes pieņemtie lēmumi rūpnieciskā īpašuma objektu reģistrācijas un pēcreģistrācijas procedūrās ir administratīvie akti.

3. Administratīvā procesa likuma (turpmāk arī - APL) 3. panta pirmā daļa nosaka, ka šo likumu piemēro administratīvajā procesā iestādē, ciktāl citu likumu speciālajās tiesību normās nav noteikta cita kārtība.

Jāpiekrīt, ka Patentu likums salīdzinājumā ar APL ir speciālais likums, taču nevar piekrist Patentu valdes pārstāvim, ka uz šo apelācijas lietu attiecas APL 15. panta sestajā daļā noteiktais, ka, ja konstatē pretrunu starp dažāda juridiskā spēka tiesību normām, piemēro to tiesību normu, kurai ir augstāks juridiskais spēks. Gan Patentu likums, gan Administratīvā procesa likums ir likumi, tādēļ atbilstoši APL 15. panta otrajā daļā noteiktajai ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijai to juridiskais spēks ir vienāds.

4. Patentu likuma 73. panta pirmā daļa nosaka, ka par katru gadu, kas seko gadam, kurā publicēts Eiropas patentu iestādes paziņojums par Eiropas patenta piešķiršanu, patenta īpašnieks maksā Patentu valdei par patenta uzturēšanu spēkā. Maksājumi izdarāmi tādā pašā kārtībā, kādā saskaņā ar šā likuma 43. pantu maksājama maksa par nacionālajiem patentiem.

Tātad, lai arī Eiropas patenti (vismaz to piešķiršanas fāzē) ir daļa no Eiropas patentu konvencijas, to uzturēšana spēkā Latvijā notiek saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem. Līdz ar to šajā lietā nav izšķirošas nozīmes Eiropas Patentu iestādes Apelācijas padomju praksei, jo to kompetencē ir tādu apelāciju izskatīšana, kas iesniegtas pret Eiropas Patentu iestādes sektoru un nodaļu lēmumiem Eiropas patentu konvencijas ietvaros.

5. Patentu likuma 43. panta pirmā daļa nosaka, ka par patenta uzturēšanu spēkā maksājama ikgadēja maksa un par katra gada sākumu uzskata pieteikuma datuma gadadienu. Maksu par patenta uzturēšanu spēkā uzskata par samaksātu, ja tā samaksāta līdz kārtējā maksājuma gada tā mēneša beigām, kurā iekrīt pieteikuma datums. Ja maksa noteiktajā termiņā nav samaksāta, bet patenta īpašnieks maksu kopā ar papildmaksu samaksā turpmāko sešu mēnešu laikā, patentu uzskata par uzturētu spēkā.

Apelācijas iesniedzējs maksu par 61 tāda patenta uzturēšanu spēkā, kam ikgadējās uzturēšanas maksas maksāšanas termiņš bija 2019. gada jūnija mēneša beigas, samaksāja nevis 2019. gada jūnijā, bet gan nākamajā darba dienā pēc 2019. gada 30. jūnija, kas bija svētdiena, proti, pirmdienā, 2019. gada 1. jūlijā.

6. Ne Patentu likuma 43. pants, ne arī kāda cita šī likuma norma neregulē procesuālo termiņu sākumu un izbeigšanos, tai skaitā to, kā tiek aprēķināti procesuālie termiņi, ja termiņa pēdējā diena, tai skaitā mēneša beigas, iekrīt sestdienā, svētdienā vai likumā noteiktā svētku dienā.

7. Administratīvā procesa likuma 15. panta septītā daļa nosaka, ka, ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiskā spēka vispārējo un speciālo tiesību normu, vispārējo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma. Apelācijas padomes ieskatā šajā gadījumā pretrunas starp vienāda juridiskā spēka vispārējo un speciālo tiesību normu nav. APL nosaka, kā jārikojas, ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, taču Patentu likums to, kā šādā gadījumā jārikojas, neregulē vispār. Tātad nav pretrunas starp tiesību normām, bet lietas apstākļi atbilst gadījumam, kad vispārīgais likums ir jāpiemēro tiktāl, ciktāl attiecīgo gadījumu neregulē speciālais likums.

8. Tātad Apelācijas padomes ieskatā šajā gadījumā, proti, nosakot termiņu maksas par tādu patentu uzturēšanu spēkā, kam ikgadējās uzturēšanas maksas samaksāšanas termiņš bija 2019. gada jūnija mēneša beigas, – ir jāpiemēro APL.

Administratīvā procesa likuma 43. panta otrā daļa nosaka, ka, ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, termiņa pēdējā diena ir nākamā darba diena. Līdz ar to apelācijas iesniedzēja 2019. gada 1. jūlijā (pirmdienā) samaksātā maksa (01.07.2019 maksājums Nr. 3641) par 61 tāda patenta uzturēšanu spēkā, kam ikgadējās uzturēšanas maksas samaksāšanas termiņš bija 2019. gada jūnija mēneša beigas, uzskatāma par samaksātu Patentu likuma 43. panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā.

Tātad Patentu valde ir nepamatoti lūgusi apelācijas iesniedzēju par Patentu valdes 25.06.2019 rēķina Nr. 2019-004651 sarakstā ietvertu patentu uzturēšanu spēkā samaksāt arī Patentu likuma 43. pantā noteikto papildmaksu.

9. Administratīvā procesa likuma 43. panta trešā daļa nosaka, ka termiņš, kas noteikts līdz konkrētam datumam, beidzas šajā datumā. Apelācijas padomes ieskatā termiņš, kas Patentu likuma 43. panta pirmajā daļā noteikts patentu uzturēšanas maksas samaksai, nav termiņš, kas noteikts līdz konkrētam datumam. Līdz ar to šajā gadījumā nav piemērojami Administratīvā procesa likuma 43. panta trešās daļas noteikumi.

10. Saskaņā ar Eiropas patentu konvencijas 63. panta pirmo daļu, Eiropas patents ir spēkā 20 gadus no pieteikuma datuma. Arī PL 43. panta pirmā daļa nosaka, ka par patenta katra uzturēšanas spēkā gada sākumu uzskata pieteikuma datuma gadadienu. Tas, ka maksa par patenta uzturēšanu spēkā maksājama līdz attiecīgā gada tā mēneša beigām, kurā iekrīt pieteikuma datums, nepagarina patenta spēkā esamības termiņu. Ja kārtējā maksa netiek samaksāta, patents vairs nav spēkā no pieteikuma datuma gadadienas, nevis no tā mēneša beigām, kurā iekrīt pieteikuma datums.

Līdz ar to princips, ka, ja mēneša pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, tad pēdējā diena maksas par patenta uzturēšanu spēkā samaksai ir nākamā darba diena, nekādā veidā nepagarina patenta spēkā esamības termiņu.

Tātad arī Patentu likuma 43. panta pirmās daļas pēdējā teikumā norādītie seši mēneši, kuru laikā patenta īpašnieks vēl var samaksāt patenta uzturēšanas maksu kopā ar papildmaksu (un tas atbilst Parīzes konvencija par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību, kuras dalībvalsts ir arī Latvija, 5.bis pantam), nepagarina attiecīgā patenta spēkā esamību.

11. Apelācijas padomes ieskatā noteikums, ka maksa par patenta uzturēšanu spēkā maksājama nevis līdz pieteikuma datuma gadadienai, bet gan līdz attiecīgā gada tā mēneša beigām, kurā iekrīt pieteikuma datums, daudzu valstu, arī Latvijas, likumos ir ietverts nolūkā atvieglot patentu uzturēšanas spēkā administrēšanu, ekonomēt tai tērējamos līdzekļus. Un tas attiecas ne tikai uz patentu īpašniekiem, bet arī uz administrējošo iestādi, proti, Patentu valdi. Atšķirībā no preču zīmēm un dizainparaugiem, kurus uz jaunu aizsardzības periodu atjauno (pārreģistrē) attiecīgi pēc 10 (likuma "Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās aizsardzības norādēm" 21. pants) vai 5 gadiem (Dizainparaugu likuma 31. pants), par patentu uzturēšanu spēkā jāmaksā katru gadu. Ja patentu īpašniekiem, kuriem ir daudz patentu, kā arī iestādei, kura uztur patentu reģistru, būtu jānodrošina patentu uzturēšanas spēkā maksu samaksa līdz pieteikuma datuma gadadienai (īpašniekiem) un pārbaude, vai samaksa tiešām veikta līdz pieteikuma datuma gadadienai (iestādei), tas gan vieniem, gan otriem radītu pietiekami lielu iespēju kļūdīties un nesamērīgi palielinātu administrēšanas izmaksas.

12. Patentu valdes pārstāvis norāda, ka divās Patentu likuma 43. panta normās ietvertie atvieglojumi (mēneša beigās un papildu seši mēneši) aizstāj Administratīvā procesa likumā noteikto, līdz ar to Administratīvā procesa likums šajā gadījumā nav jāpiemēro.

Apelācijas padome tam nevar piekrist. Pirmkārt, lai Patentu likuma attiecīgās normas aizstātu to, kas noteikts Administratīvā procesa likuma 43. pantā, izņēmumam būtu jābūt skaidri un nepārprotami formulētam Patentu likumā, bet tas tā nav. Otrkārt, ne tikai Patentu likuma 43. pants, bet arī šī likuma 44., 45. un 46. pants nosaka dažādus atvieglojumus termiņu neievērošanas gadījumā (termiņu pagarināšanu, lietvedības turpināšana pēc termiņu neievērošanas un tiesību atjaunošanu), taču nav šaubu, ka, piemēram, uz termiņiem, kurus var pagarināt, attiecas arī APL 43. panta normas.

13. Lietā nav nozīmes tam, ka PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA veica citu līdzīgu maksājumu (Nr. 4032) 2019. gada 30. jūnijā (svētdienā). Jā, pateicoties Internetbankām, uzdot bankām veikt maksājumus ir iespējams arī brīvdienās, taču vienmēr var pastāvēt kādi iemesli, kāpēc persona vienu maksājumu var uzdot bankai veikt vienā dienā, taču kādu citu tajā pašā dienā – ne.

Turklāt, kas attiecas uz maksājumu veikšanu brīvdienās un likumā noteiktās svētku dienās, - tā tomēr nebūtu jāuzskata par normu, kas iestādei būtu jāprasa no klientiem. Ne velti gan APL, gan arī Civilprocesa likums (48. pants) nosaka, ka, ja termiņa pēdējā diena ir sestdiena, svētdiena vai likumā noteikta svētku diena, termiņa pēdējā diena ir nākamā darba diena.

14. Patentu likuma 43. pants nosaka patenta uzturēšanas spēkā ikgadējās maksas samaksāšanas termiņu, nevis patenta uzturēšanas spēkā ikgadējās maksas saņemšanas termiņu, Apelācijas padomes ieskatā maksas samaksas termiņš nav tas pats, kas maksas saņemšanas termiņš. Līdz ar to uz šo lietu neattiecas un šajā lietā nav piemērojami Ministru kabineta 2010. gada 12. oktobra noteikumi Nr. 972 "Noteikumi par kārtību, kā veicami maksājumi valsts budžetā un tie atzīstami par saņemtiem, un prasībām tiešsaistes maksājumu pakalpojumu izmantošanai norēķinos ar valsts budžetu".

15. Līdz ar to Apelācijas padome secina, ka PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA apelācija ir apmierināma.

16. Apelācijas iesniedzējs lūdzis Apelācijas padomi izteikt arī viedokli par tās maksāšanas kārtības pamatotību, ko Patentu valde plāno piemērot, ieviešot jauno patenta informācijas sistēmu (datubāzi).

Šajā sakarā Apelācijas padome, kuras pamatkompetencē tomēr ir apelāciju un iebildumu izskatīšana, vēlas tikai norādīt, ka darbībām, ko veic iestāde, vienmēr būtu jāatbilst tam, kas noteikts spēkā esošos normatīvajos aktos.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā šā lēmuma aprakstošajā un motīvu daļā minētos paskaidrojumus un secinājumus, Apelācijas padome, vadoties no Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma 93. panta noteikumiem un pamatojoties uz Patentu likuma 43. panta pirmās daļas un Administratīvā procesa likuma 3. panta pirmās daļas un 43. panta otrās daļas noteikumiem **nolemj**:

1. apmierināt PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA (Latvija) apelāciju par Patentu valdes 2019. gada 26. jūlija lēmumu, ar kuru noraidīta PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA maksas par **par 61 Eiropas patenta uzturēšanu spēkā Latvijā (01.07.2019 maksājums Nr. 3641)** samaksāšana Patentu likuma 43. panta pirmajā daļā noteiktajā termiņā, proti:

- atcelt šo lēmumu,
- atzīt maksu par 61 Eiropas patenta uzturēšanu spēkā Latvijā (PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA 01.07.2019 maksājums Nr. 3641) par samaksātu Patentu likuma 43. panta pirmās daļas otrajā teikumā noteiktajā termiņā,
- uzlikt par pienākumu Patentu valdei atmaksāt uzņēmēj sabiedrībai PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA (Latvija) 3967,50 EUR (trīs tūkstoši deviņi simti sešdesmit septiņus eiro un 50 centus), kas tika samaksāti kā Patentu likuma 43. pantā noteiktā papildmaksa;

2. Patentu valdes Izgudrojumu ekspertīzes departamentam, pamatojoties uz šo lēmumu, Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma 100. pantā noteiktajā kārtībā izdarīt patenta reģistrāciju, kā arī citā Patentu valdes dokumentācijā nepieciešamos ierakstus, kas ir saistīti ar 61 Eiropas patenta, par kuriem kārtējā gada uzturēšanas maksa samaksāta 01.07.2019 ar PĒTERSONA PATENTS – AAA LAW, SIA maksājumu Nr. 3641, uzturēšanu spēkā Latvijā.

Lietas dalībnieks, kas nepiekrīt šim lēmumam, var triju mēnešu laikā no šā lēmuma paziņošanas dienas (Paziņošanas likums, 5. līdz 9. pants) vērsties tiesā saistībā ar šo lēmumu atbilstoši Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma 98. pantā un Civildomas likuma 30.³ nodaļā noteiktajai kārtībai.

Prasības pieteikums iesniedzams Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā. Personai, kas iesniegusi tiesā prasības pieteikumu, ir pienākums ne vēlāk kā septiņas dienas pēc prasības pieteikuma iesniegšanas informēt par to Apelācijas padomi. Lietas ierosināšana tiesā aptur Apelācijas padomes lēmuma izpildi.

Šis lēmums stājas spēkā Rūpnieciskā īpašuma institūciju un procedūru likuma 99. pantā noteiktajā kārtībā.

Lietas izskatīšanas sastāva priekšsēdētāja: /personiskais paraksts/ D. Liberte

Lietas izskatīšanas sastāva locekļi: /personiskais paraksts/ J. Bērzs

/personiskais paraksts/ I. Plūme-Popova